

Dosarul nr. 3ra-1141/21
2-18151474-01-3ra-26102021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud: C.Guzun)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A.Minciuna, I.Muruianu, E.Palanciuc)

DECIZIE

9 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând recursul depus de Andrei Dumitriu reprezentat de avocații Valeriu Dumitriu și Vladimir Kovalii,

în cauza de contencios administrativ la acțiunea depusă de Andrei Dumitriu împotriva Ministerului Afacerilor Interne, Inspectoratului General al Poliției și Casei Naționale de Asigurări Sociale, cu privire la repunerea în termenul de înaintare a acțiunii, anularea actelor administrative individuale defavorabile și obligarea recalculării și achitării pensiei,

împotriva deciziei din 7 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost casată integral hotărârea din 10 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și a fost emisă o nouă decizie, de respingere a acțiunii ca neîntemeiate,

c o n s t a t ă :

La data de 17 aprilie 2018, Andrei Dumitriu a depus cerere de chemare în judecată în ordinea contenciosului administrativ împotriva Ministerului Afacerilor Interne, Inspectoratului General al Poliției și Casei Naționale de Asigurări Sociale, cu privire la repunerea în termenul de înaintare a acțiunii, anularea actelor administrative și obligarea recalculării și achitării pensiei.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că prin ordinul Comisariatului General al Poliției al MAI nr. 145ef, la 4 decembrie 2009 a fost concediat din cadrul MAI, cu dreptul de a primi pensia pentru vechime în muncă pe linia MAI, în mărime de 50 %, ceea ce a constituit pensia în mărime de 2035,50 lei.

Din considerentul că pentru stabilirea vechimii în muncă s-a luat în calcul doar perioada 14.08.1991-04.12.2019, inclusiv serviciul militar pentru perioada 15.11.1988-29.11.1990, în total vechimea în serviciu fiind de 20 ani 04 luni 17

zile, la data de 29 decembrie 2017 reclamantul s-a adresat cu cereri în adresa Ministerului Afacerilor Interne, Inspectoratului General al Poliției și Casei Naționale de Asigurări Sociale, solicitând expedierea documentelor care au stat la baza calcului vechimii în muncă, stabilită în mărime de 50%, inclusiv certificatul despre întreținerea bănească, pe perioada decembrie 2008 – decembrie 2009, pentru întreținerea bănească pentru fiecare lună în parte și certificatul confirmativ pentru perioada de activitate în funcția de polițist, al izolatorului de detenție provizorie a CP Călărași, respectiv pentru perioada detașării/deplasării în partea stîngă a Nistrului în timpul conflictului armat, iar la data de 11 ianuarie 2018, 19 ianuarie 2018, 26 ianuarie 2018, 31 ianuarie 2018 și respectiv la data de 15 februarie 2018 a recepționat parțial informația solicitată.

În opinia reclamantului, informația și documentele furnizate, nu corespund realității de fapt și de drept, motiv pentru care la data de 22 februarie 2018 a depus cerere prealabilă, solicitând abrogarea/modificarea documentelor, în partea ce ține de calcularea/stabilirea mărimii incorecte a vechimii în muncă, inclusiv calcularea și stabilirea pensiei pentru vechime muncă, cu includerea avantajelor de două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, pentru perioadele: a) 12.09.1997-04.06.2004, în total 6 ani 02 luni 8 zile, polițist al grupului pază al arestului și escortă în izolatorul de detenție provizorie CPR Călărași; b) 04.06.2004-04.12.2009, în total 5 ani, polițist al Centrului de triere a vagabonzilor și cerșetorilor al CGP mun.Chisinău a MAI; sporul în mărime de 50% pe ultimele 04 luni; c) 06 luni 12 zile, ca participant la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova din anul 1992 în perioada 02.04.1992-06.06.1992 pe platoul Cosnița; d) pentru aflarea în zona nistreană a conflictului militar unde a exercitat funcțiile în perioada 04.10.1993-03.11.1993, în total 02 luni 27 zile, temei constituind decizia comisiei Comisariatului de Poliție mun.Bender.

Prin răspunsurile Ministerului Afacerilor Interne nr.44/10-D-168/18 din 1 martie 2018, Inspectoratului General al Poliției nr.34/3-D-91/18, 34/3-D-108/18 din 19 martie 2018 și a Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.D-444/18 din 23 martie 2018, cererea prealabilă a fost respinsă.

În opinia sa, refuzurile în recalcularea vechimii în muncă cu avantaje sunt ilegale, neîntemeiate și pasibile de a fi anulate, or, dânsul este în drept de a beneficia și întrunește condițiile pentru calcularea vechimii în muncă cu înlesnirile solicitate, stabilite în pct. 8 a Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr.78 din 21 februarie 1994, cu atât mai mult că pe perioada efectuării serviciului în subdiviziunile menționate a fost supus riscului sănătății și vieții având contact direct cu persoanele contagioase, bolnavi psihici, infectați cu HIV, tuberculoză și alte maladii periculoase și respectiv a condițiilor nefavorabile de lucru.

Totodată, din informația obținută de la pârâți a constatat că la stabilirea vechimii în muncă nu a fost luată în calcul perioada de detașare în zona nistreană a conflictului militar, confirmată prin decizia comisiei Comisariatului de Poliție mun. Bender în perioada 04.10.1993-03.11.1993, în total 29 zile,

adică această perioadă urma a fi calculată în stagiul de serviciu cu avantaje, în total 02 luni 27 zile.

Mai mult ca atât prin certificatul Inspectoratului General de Poliție nr. 2126 din 16 ianuarie 2018 se confirmă că, potrivit ordinului BSPS-2 nr.57 din 1 decembrie 1992 și a dosarului din arhivă, reclamantul a participat la acțiunile de luptă pentru aprerea integrității și independenței Republicii Moldova din anul 1992, doar în perioada 02.04.1992-06.04.1992 pe platoul Cosnita, adică - 4 zile, fapt care nu corespunde realității, or, dânsul a participat la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova din anul 1992 în perioada 02.04.1992-06.06.1992 pe platoul Coșnița, iar în stagiul de serviciu calculat cu avantaje pentru pensionare în cadrul MAI, urma să-i fie inclus la momentul pensionării, în total 06 luni 12 zile, perioadă care nu a fost inclusă în calculul vechimii în muncă pentru pensionare.

Conform certificatului despre întreținerea bănească nr.58 furnizat la 25 ianuarie 2018 rezultă că, necățind la faptul că, eronat i s-a calculat vechimea în serviciu doar de 20 ani 04 luni, sporul pentru ani i-a fost calculat și achitat greșit în mărime de 40%, în loc de un spor, în mărime de 50% pe ultimele 04 luni, după cum a fost indicat în certificat.

Din conținutul certificatului nr.3 din 9 februarie 2018 al Inspectoratului de Poliție Călărași al IGP a MAI rezultă că, sergentul major de poliție Andrei Dumitriu a activat în Comisariatul raional de Poliție Călărași (actualmente Inspectoratul de Poliție Călărași) în funcția de polițist al grupului pază al arestului și escortă în izolatorul de detenție provizorie CPR Călărași în perioada de 12.09.1997-04.06.2004, în total 6 ani 02 luni 8 zile, fapt confirmat și prin certificatul nr.30 din 26 ianuarie 2018 eliberat de Direcția Poliției mun.Chișinău al IGP a MAI, respectiv, în perioada 04.06.2004-04.12.2009, în total 5 ani, a activat în cadrul Centrului de triere a vagabonzilor și cerșetorilor al CGP mun.Chișinău a MAI.

A explicat că, pentru calcularea vechimii în muncă cu înlesnirile solicitate este necesar ca persoana să întrunească două condiții: instituția în care execută serviciul să fie o subdiviziune indicată în pct. 8 a Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 și să-și exercite serviciul nemijlocit în închisori, izolatoare de urmărire penală și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, condiții care pot fi aplicate și în speța dată.

În acest sens de idei, reclamantul a susținut că, în speța subdiviziunile din cadrul MAI și anume Izolatorul de detenție provizorie, centrul de triere al vagabonzilor, perioada participării la conflictul armat din stînga Nistrului, cât și detașarea acestuia în zona de conflict, unde și-a exercitat serviciul, cad sub incidența pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr.78 din 21 decembrie 1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă și a ordinului MAI nr. 5 din 5 ianuarie 2004.

Din considerentul că angajatorul urma să-i calculeze însă nu i-a calculat vechimea în muncă cu avantaje a fost depusă prezenta cerere de chemare în judecată.

Andrei Dumitriu a solicitat inclusiv în urma concretizării, modificării și completării acțiunii, repunerea în termenul de înaintare a acțiunii; anularea răspunsului Ministerului Afacerilor Interne nr. 44/10-D-168/18 din 1 martie 2018; anularea răspunsului Inspectoratului General al Poliției nr. 34/3-D-91/18, 34/3-D-108/18 din 19 martie 2018; anularea răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. D-444/18 din 23 martie 2018; anularea încheierii de stabilire a pensiei pentru vechimea în muncă, în mărime de 50 % din 28 ianuarie 2010; anularea confirmării DPC al IGP al MAI nr.D-502/18 din 10 mai 2018; obligarea efectuării recalculării și stabilirii vechimii în muncă cu avantaje, cu calcularea a două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu pentru perioadele: 12.09.1997 – 04.06.2004, în total 6 ani 02 luni 8 zile (12 ani 4 luni 16 zile), perioada de activitate în cadrul Izolatorului de detenție provizorie CPR Călărași; 04.06.2004 – 04.12.2009, în total 5 ani (10 ani), perioada de activitate în Centrul de triere a vagabonzilor și cerșetorilor al CGP mun. Chișinău a MAI; 04.10.1993 – 03.11.1993, în total 03 luni 27 zile, perioada detașării și aflării în zona nistreană a conflictului militar în temeiul deciziei comisiei Comisariatului de Poliție Bender; obligarea stabilirii și achitării cuantumului pensiei pentru vechimea în muncă, în mărime de 75%, la momentul pensionării (04.12.2009), cu indexarea corespunzătoare a acesteia din 01.04.2010-01.04.2018; obligarea calculării și achitării diferenței neplătite la pensie, pe perioada 04.12.2009 până la intrarea hotărârii judecătorești în vigoare, conform pensiei pentru vechimea în muncă, în mărime de 75%, ținând cont de indexările corespunzătoare la pensie, care au avut loc; compensarea cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 6 000 lei.

Prin încheierea din 1 aprilie 2019 a judecătorului Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, a fost declinată competența de la examinarea cauzei enunțate în favoarea unui alt judecător specializat în materie de contencios administrativ, pentru examinare.

Prin hotărârea din 10 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a repus acțiunea în termen, fiind respinsă ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea enunțată, la data de 11 octombrie 2019, în cadrul termenului de atac instituit de art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, Andrei Dumitriu a contestat-o cu apel, care la data de 17 februarie 2020, în termenul prevăzut de art. 232 alin. (2) din Codul administrativ a fost completat cu motivare, solicitând în urma concretizării apelului, admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei decizii noi, de admitere a acțiunii cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale, de a recalcula cuantumul pensiei în mărime de 59%, din solda lunară, începând cu data stabilirii pensiei (04.12.2009), luând în considerație majorările și indexările ce au avut loc, precum și majorarea în temeiul art. 16 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544 din 23.06.1993, începând cu data stabilirii pensiei a pensiei cu 135 lei.

Prin încheierea din 9 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, s-a declarat inadmisibilă pretenția cu privire la obligarea majorării pensiei cu 135 lei, în

temeiul art. 16 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544 din 23.06.1993, începând cu data stabilirii pensiei, formulată în cererea de apel depusă de către Andrei Dumitriu împotriva hotărârii din 10 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, din considerentul că, n-a fost obiect al examinării în instanța de fond.

Prin decizia din 7 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost casată integral hotărârea din 10 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și a fost emisă o nouă decizie, de respingere a acțiunii ca neîntemeiate.

Invocând ilegalitatea deciziei din 7 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 10 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, la data de 20 iulie 2021 Andrei Dumitriu reprezentat de avocatul Valeriu Dumitriu le-a contestat cu recurs preliminar, care ulterior la data de 12 octombrie 2021 a fost completat cu motivare de avocatul Vladimir Kovali în interesele recurentului Andrei Dumitriu, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel ce constituie obiectul prezentului recurs cu remiterea cauzei la rejudecare, în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel examinând apelul a adoptat o decizie contradictorie. Or, inițial, Curtea de Apel Chișinău a constatat că prima instanță a adoptat o hotărâre bazată pe un fundament temeinic, iar mai apoi contrar celor expuse a concluzionat că concluziile primei instanțe, expuse în hotărâre, nu corespund circumstanțelor de fapt.

Totodată, la examinarea cauzei instanța de apel nu a invocat motivele și nu a combătut argumentele și pretențiile formulate de reclamant; nu s-a expus referitor la practica judiciară uniformă care a fost conturată pe cauze similare; a examinat o pretenție care nu a constituit obiectul dezbaterilor în fond, adică o pretenție nouă.

În concluzie, Curtea de Apel Chișinău judecând apelul și pronunțând o nouă decizie, avea obligația de a examina în tot apelul și de a răspunde la toate întrebările ridicate în fața instanței, atât ca instanță de apel, cât și ca instanță investită să judece cauza în fond, condiție ce nu se atestă la caz.

Ca urmare, instanța de apel s-a eschivat de la exercitarea obligației impusă prin lege, de îndeplinire a actului de justiție, a examinat superficial circumstanțele cauzei, nu a intrat în esența litigiului și nu a apreciat toate circumstanțele și probele existente ale cauzei, pronunțând hotărâre neîntemeiată de respingere ca neîntemeiată a acțiunii.

Colegiul notează că în scopul asigurării unui proces echitabil în ordine de recurs, într-un termen rezonabil a remis intimaților copia recursului, creându-le astfel condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procesului în recurs, cât și le-a acordat posibilitatea de a interveni cu concluzii scrise.

Prin referințele depuse la data de 3 noiembrie 2021 și, respectiv la data de 10 noiembrie 2021, Ministerul Afacerilor Interne și Inspectoratul General al Poliției au solicitat declararea recursului ca inadmisibil.

Or, argumentele invocate în recursul nominalizat se referă la dezacordul recurenului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Cu referire la aplicarea în timp a legii procesuale, instanța de recurs reține că prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova, care în conformitate cu art. 257 alin. (1) Cod administrativ a intrat în vigoare la 1 aprilie 2019.

Conform art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Respectiv, procedura de contencios administrativ dedusă judecății în prezenta speță în partea procedurală urmează a fi judecată prin prisma dispozițiilor Codului administrativ, aprobat prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, iar în partea materială urmează a fi aplicate prevederile legale în vigoare la momentul inițierii procedurii prealabile și a procedurii administrative.

Or, în speță procedura administrativă a fost inițiată în anul 2018 și se referă la o activitate administrativă inițiată până la 1 aprilie 2019, aspect care determină, că la caz se vor aplica dispozițiile legale vechi, care reglementau aceste instituții.

Cu referire la etapa examinării procedurii de admisibilitate a recursului, prin prisma articolului 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a verificat dacă actul judecătoresc de dispoziție recurat poate constitui obiectul recursului, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost depusă în termen.

La caz, obiectul prezentului recurs se referă la decizia din 7 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost casată integral hotărârea din 10 octombrie 2019 a Judecătoriai Chișinău, sediul Rîșcani și a fost emisă o nouă decizie, de respingere a acțiunii ca neîntemeiate, care intră în categoria de acte specificate în articolul 244 alin. (1) din Codul administrativ. Totodată, cererea de recurs nu este depusă în mod repetat, fiind depusă de către o persoană împuternicită.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, Colegiul reține prevederile art. 245 din Codul administrativ, potrivit cărora recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție relevă că decizia instanței de apel a fost adoptată la data 7 iulie 2021 (vol.II, f.d.60) și recepționată de către reprezentantul recurentului Andrei Dumitriu, avocatul Vladimir Kovali în data de 6 octombrie 2021 (vol.II, f.d.83).

Astfel, depunerea recursului preliminar la data de 20 iulie 2021 (vol.II, f.d.74) cât și prezentarea motivării acestuia în data de 12 octombrie 2021 (vol.II, f.d.84) sunt în termen.

La data de 15 decembrie 2021, examinând admisibilitatea recursului depus de Andrei Dumitriu reprezentat de avocații Valeriu Dumitriu și Vladimir Kovali împotriva deciziei din 7 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, completul de admisibilitate specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a dispus examinarea în fond a acestuia, în complet de cinci judecători.

În conformitate cu prevederile art. 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, Curtea Supremă de Justiție poate decide citarea participanților la proces.

În speță, completul nu consideră oportun de a cita participanții la proces pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, deoarece argumentele recurentului au fost expuse cu suficientă claritate.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în cererea de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și de a remite cauza la rejudecare în instanța de apel.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă decizie prin care casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

După cum denotă actele cauzei, înaintând la data de 17 aprilie 2018 prezenta acțiune în ordinea contenciosului administrativ împotriva Ministerului Afacerilor Interne, Inspectoratului General al Poliției și Casei Naționale de Asigurări Sociale, reclamantul Andrei Dumitriu a solicitat inclusiv în urma concretizării, modificării și completării acțiunii, repunerea în termenul de înaintare a acțiunii; anularea răspunsului Ministerului Afacerilor Interne nr. 44/10-D-168/18 din 1 martie 2018; anularea răspunsului Inspectoratului General al Poliției nr. 34/3-D-91/18, 34/3-D-108/18 din 19 martie 2018; anularea răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. D-444/18 din 23 martie 2018; anularea încheierii de stabilire a pensiei pentru vechimea în muncă, în mărime de 50 % din 28 ianuarie 2010; anularea confirmării DPC al IGP al MAI nr.D-502/18 din 10 mai 2018; obligarea efectuării recalculării și stabilirii

vechimmii în muncă cu avantaje, cu calcularea a două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu pentru perioadele: 12.09.1997 – 04.06.2004, în total 6 ani 02 luni 8 zile (12 ani 4 luni 16 zile), perioada de activitate în cadrul Izolatorului de detenție provizorie CPR Călărași; 04.06.2004 – 04.12.2009, în total 5 ani (10 ani), perioada de activitate în Centrul de triere a vagabonzilor și cerșetorilor al CGP mun. Chișinău a MAI; 04.10.1993 – 03.11.1993, în total 03 luni 27 zile, perioada detașării și aflării în zona nistreană a conflictului militar în temeiul deciziei comisiei Comisariatului de Poliție Bender; obligarea stabilirii și achitării cuantumului pensiei pentru vechimea în muncă, în mărime de 75%, la momentul pensionării (04.12.2009), cu indexarea corespunzătoare a acesteia din 01.04.2010-01.04.2018; obligarea calculării și achitării diferenței neplătite la pensie, pe perioada 04.12.2009 până la intrarea hotărârii judecătorești în vigoare, conform pensiei pentru vechimea în muncă, în mărime de 75%, ținând cont de indexările corespunzătoare la pensie, care au avut loc; compensarea cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 6 000 lei.

Fiind investită cu examinarea cauzei în fond, prima instanță s-a pronunțat în favoarea netemeinicii acțiunii pe care a respins-o ca neîntemeiată (vol.I, f.d.171-177).

Judecând apelul, Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 7 iulie 2021, a casat integral hotărârea din 10 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și a emis o nouă decizie, de respingere a acțiunii ca neîntemeiate.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție analizând materialele dosarului în coraport cu normele juridice ce guvernează raportul juridic litigios, ajunge la concluzia că soluția dată de către instanța de apel contravine circumstanțelor cauzei.

Or, o astfel de soluție rezultă din nedeterminarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele. Mai mult, concluziile instanței de apel sunt bazate pe o apreciere unilaterală și arbitrară a materialului probator, fapt ce vine în contradicție cu normele de drept procedural.

În interpretarea art. 244 alin. (2) coroborat cu art. 231 alin. (2) din Codul administrativ, rezultă că pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva. Pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

La rândul său, în corespundere cu art. 22 și art. 219 alin. (1) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal administrate, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Iar potrivit art. 194 alin. (1) și (2) din același cod, în procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt

și de drept. În procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

Reieșind din limitele judecării apelului, care presupune că instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță, precum și circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces, instanța de recurs reține că, instanța de apel judecând apelul a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, fără a examina legalitatea și temeinicia hotărârii supusă apelului sub toate aspectele, în raport cu regulile și legislația ce guvernează litigiul în cauză.

Aici, Colegiul reține că, într-adevăr apelantul/reclamant în instanța de apel și-a concretizat pretențiile, solicitând instanței de judecată doar obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale, de a recalcula cuantumul pensiei în mărime de 59%, din solda lunară, începând cu data stabilirii pensiei (04.12.2009), luând în considerație majorările și indexările ce au avut loc, precum și majorarea în temeiul art. 16 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544 din 23.06.1993, începând cu data stabilirii pensiei a pensiei cu 135 lei.

La rândul său, având în vedere că în apel nu pot fi înaintate noi pretenții, Curtea de Apel Chișinău a declarat ca inadmisibilă pretenția privind majorarea în temeiul art. 16 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544 din 23.06.1993, începând cu data stabilirii pensiei a pensiei cu 135 lei, pe motiv că n-a constituit obiect al examinării în instanța de fond.

Însă ulterior într-un mod confuz și contradictoriu, instanța de apel a examinat solicitarea reclamantului invocată în apelul concretizat, care la fel nu a constituit obiectul dezbaterilor judecătorești în fond, privind obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale, de a-i recalcula reclamantului cuantumul pensiei în mărime de 59%, din solda lunară, începând cu data stabilirii pensiei (04.12.2009), luând în considerație majorările și indexările ce au avut loc, totodată expunându-se și asupra unei cerințe invocate în acțiune privind repunerea în termenul de înaintare a acțiunii (vol.II,f.d.70). Aceste circumstanțe denotă că decizia instanței de apel nu este clară și nu răspunde în mod expres la toate cererile și obiecțiile formulate de apelant (Principiul nr. 6 al Recomandării nr. R (84) privind principiile de procedură civilă menite pentru ameliorarea justiției adoptată de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei la 28 februarie 1984), motiv ce constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, în scopul stabilirii temeiniciei sau netemeiniciei pretențiilor solicitate în acțiune, era indispensabil, alături de cele constatate, de a supune controlului

legalitatea hotărârii atacate cu apel în baza argumentelor aduse în cererea de apel în raport cu motivele invocate în referințele/explicațiile intimațiilor, cu expunerea ulterioară a poziției instanței pe fiecare din argumentele invocate, reținând/admițând undele probe și respingând altele.

Conform art. 390 alin. (1) lit. d), e) și f) din Codul de procedură civilă, decizia instanței de apel trebuie să conțină expunerea succintă a hotărârii primei instanțe, a motivelor cererii de apel, a noilor probe, lămuririle participanților la procesul în apel, motivele concluziilor instanței de apel și referirea la legea guvernantă, concluziile instanței de apel în urma examinării apelului.

Analizând conținutul deciziei contestate, în raport cu prevederile legale menționate, Colegiul conchide că instanța de apel examinând cauza în ordine de apel, în motivare, inițial a constatat că prima instanță a adoptat o hotărâre bazată pe un fundament temeinic, iar ulterior, contrar celor expuse a concluzionat că concluziile primei instanțe, expuse în hotărâre, nu corespund circumstanțelor de fapt.

Respectiv, concluziile instanței de apel sunt contradictorii, motiv pentru care decizia instanței de apel urmează a fi casată, iar cauza restituită instanței de apel. Or, este inadmisibil, prin prisma art. 194 din Codul administrativ în coroborare cu art. 241 și art. 390 din Cod de procedură civilă, ca instanța de apel să adopte o decizie contradictorie.

La fel, instanța care judecă cauza își păstrează imparțialitatea și obiectivitatea, creează condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale cauzei.

În speță aceste circumstanțe lipsesc, or, analizând conținutul deciziei contestate în raport cu prevederile legale sus-menționate, Colegiul conchide că instanța de apel a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, fără a se expune asupra tuturor solicitărilor invocate de reclamantul Andrei Dumitriu.

Cu alte cuvinte, instanța de apel casând integral hotărârea primei instanțe și adoptând o soluție nouă, de respingere a acțiunii și între timp examinând doar solicitarea reclamantului/apelant invocată în apelul concretizat și care nu a constituit obiectul dezbaterilor judecătorești în fond – privind obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale, de a-i recalcula acestuia cuantumul pensiei în mărime de 59%, din solda lunară, începând cu data stabilirii pensiei (04.12.2009), luând în considerație majorările și indexările ce au avut loc, totodată expunându-se și asupra doar a unei cerințe invocate în acțiune – privind repunerea în termenul de înaintare a acțiunii, contrar prevederilor art. 218,219 din Codul administrativ în coroborare cu art. 239 din Codul de procedură civilă, nu s-a expus asupra tuturor cerințelor invocate în acțiune într-un nici un mod, deși în virtutea caracterului devolutiv al apelului, urma să rejudece fondul cauzei sub toate aspectele, în limita pretențiilor înaintate de reclamant și care au constituit obiectul dezbaterilor judiciare în fond. Pe când, după cum s-a menționat supra, instanța de apel s-a expus doar asupra unei cerințe care a fost concretizată în apel și care nu a constituit obiectul dezbaterilor în fond.

Or, atunci când instanța de apel, examinând apelul și adoptă o decizie prin care casează hotărârea primei instanțe (total sau parțial) cu adoptarea unei

noi soluții, urmează a ține cont de faptul, că instanța de apel este obligată să examineze cauza în limita pretențiilor înaintate de reclamant în acțiune.

În situația dată instanța de recurs consideră că la judecarea cauzei era necesară verificarea legalității hotărârii primei instanțe, cât și a obiectului litigiului atât în baza argumentelor invocate de apelant, cât și conform cadrului legal ce guvernează raportul juridic supus judecării, totul coroborat cu circumstanțele cazuistice, care reies din cercetarea multiaspectuală a tuturor probelor invocate de părți. Or, dispozițiile de procedură privind judecarea cauzelor civile în primă instanță se aplică și în instanța de apel în măsura în care nu sânt contrare dispozițiilor prezentului capitol.

Aceste fapte indică la examinarea unilaterală a cauzei, ce constituie o încălcare a dreptului recurenului de a se bucura de drepturile sale procedurale în condițiile normelor în vigoare, precum și a principiului egalității armelor în proces.

În această ordine de idei, este cert că omiterea aspectelor menționate de către instanța de apel, direct indică la examinarea superficială a apelurilor, fără a fi supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției date de prima instanță prin prisma prevederilor legale, aplicabile cazului.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a casa decizia din 7 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău cu restituirea cauzei la rejudecare instanței de apel.

Un aspect important prezintă și faptul că instanța de apel examinând litigiul dedus judecării nu a elucidat și nu s-a expus în privința refuzurilor pârâților referitor la calcularea vechimii în muncă cu includerea avantajelor de două luni vechime în muncă pentru o lună în serviciu, pentru perioadele invocate în acțiune, or, din motivarea deciziei instanței de apel nu este clar dacă reclamantul întrunește sau nu condițiile impuse de lege și anume instanța de apel nu a verificat dacă instituțiile în care acesta a executat serviciul sunt subdiviziuni indicate în pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 și dacă reclamantul și-a exercitat serviciul nemijlocit în închisori, izolatoare de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie) și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici.

Colegiul indică că la rejudecarea cauzei aceste aspecte urmează a fi determinate cert, or, de aceste circumstanțe depinde soluția litigiului dedus judecării.

Astfel, din considerentele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul depus de Andrei Dumitriu reprezentat de avocații Valeriu Dumitriu și Vladimir Kovali, a casa integral decizia instanței de apel și a restitui cauza instanței de apel.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și, reexaminând cauza, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul depus de Andrei Dumitriu reprezentat de avocații Valeriu Dumitriu și Vladimir Kovali.

Se casează decizia din 7 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ la acțiunea depusă de Andrei Dumitriu împotriva Ministerului Afacerilor Interne, Inspectoratului General al Poliției și Casei Naționale de Asigurări Sociale, cu privire la repunerea în termenul de înaintare a acțiunii, anularea actelor administrative individuale defavorabile și obligarea recalculării și achitării pensiei, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Nina Vascan

Victor Burduh